

LBRIS

We know
books

ADINA COMAN

Parol, monșer!

POVESTIRI ȘI ALTE COMPUNERI

Editura *Agnos* – Sibiu
www.agnos.ro
e-mail: editura_agnos@yahoo.com
ISBN 978-606-053-109-8

Editura *Agnos*
Sibiu – 2025

Cuprins

Pepenele și epistemologia	7
Oameni plecați de acasă sau Viața la țară în vremea pandemiei	13
Fatalitate	29
O istorie	44
Șervețelul.....	47
Falsă dramă la malul mării	52
Un spirit liber.....	65
Horizontalicealingit.....	78
Femeia și stresul.....	87
Cuvânt de început	89
Bunica și stresul	108
Mama și stresul.....	119
Eu și stresul.....	165
În loc de încheiere.....	170
Între veghe și somn	181
Caii vântului sau Despre metaforă.....	200

Pepelele și epistemologia

*„Întreabă-mă, neicursorule, să-ți spui!... Să vedeți.
Într-o seară...”²*

Seară de iarnă banală, umedă, rece și fără zăpadă. Mă grăbeam spre casă, anticipând plăcerea unui ceai cu aromă de scorțișoară, la căldurică și cu mâțul în poală. În drum intru la supermarketul din cartier să iau niște mărunțișuri; ce bine că este încă deschis! Clienți puțini; și mai bine! În timp ce analizez cu interes diferența dintre șampoanele pentru păr aflate pe raft, mă amuz în același timp de capcana alegerii, în care mă las să cad supărător de des deși știu că diferența amintită nu e atât de mare încât să merite consumul de timp; produsul cunoscut și mulțumitor în linii generale este de obicei alegerea bună. Reclama e profesionistă, trebuie să recunosc. Pun în coș șamponul pe care știam că-l voi lua și mă îndrept spre case; erau trei deschise și la fiecare câte doi clienți; nicio problemă cu alegerea, mă așez la nimereală la una dintre ele. Ceilalți doi clienți au lucruri puține în coș, sper să meargă repede. Dar dacă unul plătește cu cardul o punguță de chipsuri și, ghinion, tranzacția se împotmolește pe undeva... ei, nici chiar așa! De fapt primul are o felie

²I. L. Caragiale (1852 – 1912), *O scrisoare pierdută*, scena III, actul IV

de pepene care arată foarte frumos: roșu intens, cu un rând de sâmburi de un negru strălucitor, așa ca un fel de zâmbet desenat copilărește pe felia cu formă de arcă. La vreme de iarnă e o adevărată reușită. În vremea copilăriei mele nici portocale nu vedeam prea des. Zic „vedeam” pentru că de la „văzut” în vitrină până la „cumpărat” era o cale lungă, o coadă mare și dezordonată, cu vociferări ample și zgomotoase și teorii despre cum ar trebui să se desfășoare lucrurile, iar finalul era neașteptat pentru fiecare om în parte și totuși previzibil ca fenomen: portocalele erau prea puține pentru câți doritori se aflau acolo și când se terminau, vânzătorul/vânzătoarea (genul nu conta pentru situație și nu contează pentru povestire, dar e bine să amintim pe toată lumea) se retrăgea pe fundalul corului celor care rămâneau fără portocale și intonau reținut o arie a dezamăgirii - că „n-au mai apucat” (expresia consacrată pe atunci pentru a descrie un astfel de deznodământ), că au stat degeaba. (Nu chiar degeaba... de atâta stat, au înghețat! Am uitat un amănunt cu oarece importanță: indiferent de vreme și anotimp cozile se formau în afara magazinului; înăuntru nici n-ar fi încăput). Împrăștiindu-se resemnați îndrăzneau să spere, „poate mâine”. „Și mâine e o zi” zicea cu determinare irlandezo-americană Scarlett O’Hara. Nu despre acest fel de „mâine” era vorba, nici despre „mâine” care vine (poate) după „azi”, ci despre „mâine” ca reprezentare vagă și generală a viitorului. Ajunși acasă beneficiau de bonusul situației: acasă nu era prea cald, căldura drastic raționalizată, paltonul puteai să uiți să-l dai jos și curentul „se lua” pe la 9 seara. Doar glasul lui Andrieș³ se auzea în surdină de pe

³Alexandru Andrieș (n.1954) – arhitect, muzician de jazz, scriitor

discul de vinil „procurat” cu „relații”: ... *aseară, la tele-jurnal, am văzut cașcaval... mâine seară, la telejurnal, voi vedea, voi vedea cașcaval...* (cașcavalul aparținea aceleiași regim ca și portocalele). Dar să nu devenim nostalgici și să ne întoarcem la pepenele nostru. M-a trezit din reveria amintirilor vocea plăcută a casierei care (se) întreba în timp ce studia o listă:

- E cu sâmburi sau fără? referindu-se la pepenele care se hlizea impertinent la ea.

O privesc; avea un zâmbet la fel de plăcut ca și vocea, zâmbet prin care părea să se scuze că întârziem puțin pentru că prețul lipsea de pe produs și trebuia ales din listă și astfel procedura se lungea.

Niciun răspuns. Se ridică de pe scaun și pornește spre raftul de unde fusese luat pepenele.

- Nu de acolo, zice amabil viitorul proprietar al buclușului produs... din coș....

Coșul era gol! Fatalitate! Dacă ar mai fi fost măcar un exemplar în coș, puteam spera ca pe el să existe și eticheta cu numele produsului și prețul lui și astfel să rezolvăm problema.

N-am de lucru și zic cu intenția sinceră să zâmbim cu toții în loc să ne irităm:

- Oare n-am putea să ne uităm le el? Sau contează mai mult ce scrie pe etichetă?!

Nu zâmbește nimeni, iar casiera mă privește cu o ușoară tristețe. Tac și-mi fac autocritica în gând (are și ea dreptate, săraca, e târziu, e obosită, toată lumea își aduce aminte că nu are una-alta seara, noaptea, la închidere, duminica etc).

Așezându-se pe scaunul de la casă, îmi răspunde cu aceeași tristețe în ochi și în glas:

- Am avut și fără sâmburi.

Continui să tac, dar un șir lung de întrebări îmi trece prin cap. Dacă pepenii sunt „cu sâmburi” (CS) și „fără sâmburi” (FS) spunând „am avut și fără sâmburi” (AAȘFS) înseamnă că putem să fim fericiți, am aflat ceea ce doream să știm: asta e „cu”; dar atunci de suntem triști și bântuiți de îndoieli? Cred că simplific exagerat și nepermis realitatea observabilă și cuvântarea logică, expediez în derizoriu problema. Să ne mai gândim.

AAȘFS ar putea fi:

- un alt fel de a formula faptul că ceea ce vedem, adică felia de pepene, este corect și conform cu eticheta (pe care a pierdut-o din păcate), adică e din categoria CS: cei FS s-au terminat, nu mai sunt în momentul în care vorbim. (Să îndrăznim să zicem și că ceea ce vedem e „adevărat”, ochii noștri reflectă corect realitatea și ne putem baza pe vederea noastră pentru a trage niște concluzii? Însă ar mai fi ceva: când să zicem, când e nimerit să zicem? Înainte sau după ce ne-am uitat pe etichetă?)

- sau, dacă ignorăm ceea ce vedem și doar afirmăm (folosind un verb la perfectul compus, adică exprimăm o acțiune trecută și încheiată) că cei FS s-au terminat, tot putem spune că asta e din cealaltă categorie, adică CS.

DAR, păcătosul asta este ultimul (sau printre ultimii când a fost luat din coș, însă asta chiar nu contează; ACUM coșul e gol) din categoria lui, și anume... care??

AAȘFS ar putea fi și o atenționare că decizia de încadrare nu e așa simplă cum pare ea oamenilor care se grăbesc să tragă concluzii și se pronunță fără o prealabilă chibzuință și prin urmare nu e deloc potrivit să glumesc și în niciun caz să fiu ironică. *Sunt cestiuni importante, ar-*

zătoare la ordinea zilei, m-ar apostrofa Nenea Iancu Caragiale, *ceasurile sunt înaintate, fii rezon, stimabilo*⁴! Uite, nu ții seama de faptul că FS s-ar putea să nu însemne chiar fără sâmburi deloc. Și atunci vin și zic: oare câți tre’ să aibă ca să fie CS? Care o fi limita? Aștia pe care îi vedem la zâmbărețul nostru oare sunt mulți sau puțini? Poate (nu poate, sigur!) sunt și sâmburi ascunși, pe care nu-i vedem, pe un alt rând și atunci e și mai greu cu „ce se vede”. (Când intrai pe vremuri la măcelărie și întrebai de vreun sortiment de carne, oricare ar fi fost el, răspunsul era invariabil sub aspectul conținutului, „*n-avem!*”, variabil era doar tonul vânzătorului/vânzătoarei – agasat, plictisit, binevoitor etc; și dacă totuși nu te mulțumeai și țineai să mai întrebi, așa, dintr-o curiozitate maladivă și fără rost, „*dar ce-aveți?*”, ți se răspundea de data asta sec și condescendent, chiar cu o umbră de teamă și suspiciune în privire: „*ce se vede!*”. Îți venea să comanzi un kilogram de cârlige, cârligele goale în care ar fi trebuit să atârne carnea dacă ar fi fost. Însă glumele, deși nu prea îți venea să le faci, le făceai în gând). Pepenele perseverează să-și arate sâmburii pe fața dinspre noi. Dar dacă ne-am muta pe cealaltă parte? Altă viziune, monșer!

Se apropie ora închiderii. Hai, e musai să ne hotărâm! Aici nu putem să rămânem. Exclus! nu e confortabil de dormit, n-avem pijamalele la noi, că periute de dinți s-ar găsi... Să punem pepenele la loc în coș, să amânăm problema spinoasă pe mâine, poate nu mai e nevoie s-o rezolvăm, poate se strică până mâine... pepenele, nu problema. Aiurea! Pepeniiăștia moderni, extrasezon și tăiați gata în

⁴Aluzie la replici din piesa *O scrisoare pierdută*, de I. L. Caragiale

felii, nu se strică nici până la Crăciunul viitor! Nu scăpăm așa ușor. Și apoi omu' vrea să-l mănânce, dacă se poate, în seara asta... Să ne asumăm riscul alegerii, fie ce-o fi!

Dar dacă găsea eticheta și pe ea ar fi scris FS deși în mod evident, nu-i așa, avea sâmburi? FS ar fi fost corect din punctul de vedere al contabilității, dar cu realitatea cum rămîne? CS ar fi fost o reflectare adecvată a realității palpabile, vizibile (să deschidem și discuția despre vedere? ce vedem, cu ce vedem, vedem ce vrem să vedem... o lă-săm pe altă dată) dar costisitoare, chiar păgubitoare: alegând cunoașterea empirică în contra autorității etichetei, la sfârșitul zilei casiera va fi descoperit o lipsă de bani pe care va fi fost necesar s-o completeze din propriul buzunar.

Mi-a venit o idee: ce-ar fi să mă duc să iau și eu o felie de pepene, fuga-fuguța până nu-mi vine rândul? Poate mai găsesc din celălalt model, rătăcit cu etichetă cu tot pe raft, cine știe?!

Da' oare o fi bun? După atâta vorbă, ceva bun ar prinde tare bine!

P.S.

Mersi, Nene Iancule, că-mi ții de urât și nu mă lași să-mi stric umoarea! Și să mai știi, monșer, că pe la noi lucrurile sunt cam tot așa cum le ziceai mata. La bună vedere!

Oameni plecați de acasă

sau

Viața la țară în vremea pandemiei

(În județul Covasna, mai 2020)

Plecăm de-acasă. În sfârșit. Ieșim în lume. Ieșim, din adăpostul în care am stat zăvorâți aproape două luni, în lumea devenită dintr-o dată și fără niciun preaviz periculoasă, amenințătoare – nu mai este cea pe care o știam, nu mai este ce pare a fi, ce se arată simțurilor noastre: dușmani nevăzuți ne pândesc de peste tot, fiecare om, cunoscut ori necunoscut, este un potențial purtător al necruțătorului virus care ne poate veni de hac în orice clipă. Simțurile noastre nu ne sunt de niciun folos în depistarea inamicului, doar mintea – trează, vigilentă, prevăzătoare, la post, cu sistemul de alarmă în funcțiune. Că te îmbolnăvești tu, trecă-meargă, dar poți să-i îmbolnăvești, fără să vrei și fără să știi, și pe alții – groaznic! mai apăsător sentiment de vinovăție nici că se poate. În cursul pregătirilor de plecare vorbele s-au încrucișat în aer înalte și repezite – *in modo „zbierando”*. Tensiune, gesturi ticăite și lipsite de fluentă, mișcări întrerupte ca într-un film oprit brusc – ia uite ce faci, fii foarte atent, pe ce-ai pus mâna, pe ce nu, care

mână, aia cu sau aia fără, aia curată sau ailaltă; că omu' știe că are două mâini să-i fie de ajutor la treabă și până nu demult ele nu-l încurcau, acu' însă ba-s curate, ba-s contaminate amândouă deodată, și-atunci ce s-a gândit el, omu', inventiv cum îi, mai bine una așa și una altfel, cu condiția să țină minte care cum e... da' n-ar fi mai bine totuși să mai aibă încă una, încă o mână, una de rezervă? – chiar așa! o mână numai și numai pentru el, s-o folosească după dorință, cum îi vine și cum are chef. Hai, să lăsăm speculațiile și să ne concentrăm! Timpul trece repede, pregătirile se lungesc, ca moșii care nu mai termină cu legatul șireturilor și încheiatul nasturilor. La ușă o scurtă recapitulare: mănuși, măști, buletine, șervețele de toate felurile și pentru toate scopurile, puse pe categorii, desigur, nu așa, la-ntâmplare, chei, bagaje, declarație, completată citeț, referitoare la scopul călătoriei („munci agricole”) și la traseul ce va fi urmat. Buzunarele sunt bine garnisite cu de toate, să le ai la îndemână, astfel încât dacă vrei să scoți ceva, fie nu găsești ce-ți trebuie și simți în vintre o căldură care se ridică treptat către cap și te încingi *poco a poco*, mai-mai să iei foc, fie, cu un singur gest precis, dar din păcate cam smucit, prea *energico*, scoți,tot și totul ăsta se răsfiră *vivace* ori *giocos* (după gust) pe asfalt (sau pe alte suprafețe contaminate ce se află, din beșug, prin preajmă) și atunci iei foc instantaneu, *prestissimo*; și într-un caz și în celălalt, se pare că nu poți scăpa de foc; focul e în fond purificator, stinge molimele, dar în creieri e stricăcios peste măsură. În fine, să nu ne lăsăm atrași în scenariu catastrofe, modelate în mișcări muzicale care le pot face aproape atrăgătoare și să ne întoarcem la recapitulare. Unde rămăsesm? Aa, da! Pisica! Cât pe ce să uităm pisica! Vârâtă deja

în cușca de transport, tăcea mâlc – foarte neobișnuit pentru dumneaei, o participantă de-a dreptul enervantă, prin ton și insistență, la conversațiile din casă – și cu o privire resemnată părea a spune *ăștia is plecați de-acasă înainte de a pleca... cine știe ce mă mai așteaptă?! Gata, ieșim! Clac ușă! Înainte? Înainte, desigur! Umblăm în tempo de marș, risoluto*, cu încredere și cu determinare, ca la război – să nu ne scadă hotărârea, să nu dibuie îndoiala vreo fisură cât de mică prin care să se insinueze în gândurile noastre. Mai lipsește să cântăm. O dată instalați în mașină, cu bagaje, măt, mănuși, măști și celelalte deja descrise, se cheamă că am parcurs o etapă. Ne tragem sufletul și schimbăm priviri de încurajare. La drum!

Traficul e lejer și mașina rulează în voie. Tensiunea scade încet-încet. Privirea aleargă pe întinsul câmpiei; primăvara și-a văzut de lucrarea ei; cu o geometrie clară, fâșii largi de verde crud, ierbos alternează cu un galben-verzuliu ca de reclamă luminoasă – graminee și rapiță. În zare, conturul munților se profilează într-o păclă alburie. Soare cu nori. Prin curți, tufe mari de liliac au înflorit; ciorchinii bogați, albi și liliachii în nuanțe felurite, de la movul cel mai palid la violetul aproape indigo, se revarsă peste marginea gardurilor de la stradă. Oameni puțini. Echipaje de poliție din loc în loc. *Nu e nimeni pe stradă... doar un gabor de seară, ce-a venit ca să-mi ceară, să-și aprindă-o țigară...*⁵ Îmi vine în minte o piesă plină de haz, o parodie de folclor orașenesc actual, și lălăi ușurel, cu corecția seară/prânz care evident strică măsura. În com-

⁵ Mihai Mărgineanu, piesa muzicală *Femei, femei* – Official Video You Tube

pletare caut pe stick-ul radioului Goran Bregović, *Gas, gas*. După o oră de mers lumea și-a venit în fire, a început să semene cu ce știam. Ajungem acasă, la casa de la țară, într-un sătuc – îmi vine să zic „mic, mititel” ca și cum diminutivul n-ar fi suficient – undeva mai la o parte de miezul aprins al lucrurilor. Grădina mare, generoasă ne întâmpină cu iarba spuzită de păpădii și albăstrele, ca o pajiște de munte, cu mestecenii și arinii înfrunziți deja, cu vișinii scuturați de floare, cu cântec de păsări. Căsuța ne așteaptă, umbrită de poala unui brad înalt și rămuros ca din pădure. Prin curțile vecine oamenii își văd de treburi ca de obicei; le facem cu mâna în semn de salut. Eliberăm pisica din cușcă, abandonăm bagajele și ne împrăștiem degrabă prin grădină, pe câte un scaun, respirând cu nesaț aerul bun, cu miros reavăn și aromat, împrăspătat mereu de pădurea de pini de pe dealul ce înconjoară satul ca o potcoavă. Viața e din nou în făgașul ei firesc. Stăm o vreme în liniște dezmoțindu-ne cu vădită plăcere la soarele călduț. Prindeam mucegai dacă mai zăceam mult în casă! Un pițigoii țipurește stereotip, ca o sonerie, o gaiță îl îngână în zeflema, un mierloi așezat la vedere, în vârful bradului, curmă disputa cu o cântare de toată frumusețea, iar undeva, mai în depărtare, un cuc, ca un metronom, numără neobosit – ține ritmul și măsura.

- N-o să avem mere anu' ăsta... și nici prune. N-au legat.

- Nu-i bai! Mai puțină treabă.

Inspectăm grădina. Deh, agricultorii de oraș. Treaba noastră ar fi să culegem fructele, că de rest se ocupă ei, pomii. Adevărul e totuși pe la mijloc – ne bucurăm în anii când avem fructe bune și nu ne întristăm când n-

avem. Prunii și merii, soiuri vechi, cu fructe parfumate, nu rodesc în fiecare an; poate pentru că sunt bătrâni. Dar și vișinii sunt la fel de bătrâni și ei rodesc an de an. Au pomii rostul lor. În urmă cu câțiva ani am încercat să plantăm câțiva puiți din soiuri cu reclamă și renume; osteneli zadarnice; pomii vechi și-au făcut pui și cei noi treptat s-au uscat.

- Uite că tufa de zmeur are lăstari noi!

- Oare ursul știe? Și-o fi făcut lista?

Ursul dă câte-o raită prin sat, mai ales pe la casele de sub pădure. Smart-phon-urile anunță alerte în zonă, ba într-un sat, ba în altul. Oamenii sunt învățați, se bazează pe câini. Vara trecută, în apropierea tufei de zmeur luase proprii alarmante un mușuroi de furnici. Cuprinsese rădăcina trandafirului agățător de lângă el și trandafirul suferea. Nu știam ce să facem cu furnicarul, nu ne înduram să-l stricăm. Într-o noapte, spre toamnă, a venit ursul și l-a rezolvat; noi nu eram acolo; am văzut urmele și am aflat din povești. Alte stricăciuni n-a făcut, dar poate și-a făcut o listă cu ce-ar mai avea de mâncat; se pare că e dotat cu o bună ținere de minte. Ultima ispravă a ursului, în preumblarea lui prin sat, a fost un cocoș. Câte nu i se pot pune în cârcă dacă tot e omnivor, adică mănâncă de toate, ce găsește și îi e mai ușor?! O pofti și el uneori la câte o specialitate, mai știi!? Putea să ia o găină, că erau mai multe și avea de unde alege, da' el a luat tocmai cocoșul, ceasornicul... poate că-i purta sâmbetele fiindcă îi strica somnul dulce din zori cu trompețea lui triumfătoare. Între casă și gard, pe o porțiune ca o cărare când mai îngustă, când mai lată, iarba e îngălbenită și turtită, ca și cum „ceva” ar fi stat acolo timp îndelungat

– prilej pentru alte scenarii cu urși, urși extraterestrii, cu antene, cipuri și câmpuri electromagnetice devastatoare. Ne prostim și râdem... molipsitor. Între timp ni s-a făcut foame. O să mâncăm afară, la aer, pe masa de sub vișin.

Din curtea de care ne desparte ulița răzbate o mare animație. Copiii se joacă, țipă, se fugăresc, bărbații se foiesc de ici - colo, femeile robotesc dând din gură, caii pasc liniștiți. Curtea-i mare și are la un capăt o cocioabă, iar la celălalt, două case noi, încă neterminate. În urmă cu niște ani s-a aciuat pe terenul ăsta, rămas în paragină sau vândut de proprietar pe o sumă derizorie, nimeni nu știe exact, o familie de pripas. Cu timpul familia s-a mărit numărând membrii din mai multe generații; anul trecut și-au ridicat case; anul ăsta au improvizat un solar; se așează și poate că se apucă de agricultură – semne de schimbare profundă a modului de trai. O vreme am fost înclinați spre critică: nu-s destul de harnici, nu țin rânduială, trăiesc de pe o zi pe alta etc... Curând ne-am dat seama că agricultura nu-i lucru ușor, nu-i pentru toți, cere răbdare și multă perseverență și elanul de cultivatori ne-a scăzut văzând cu ochii, am ajuns să ne îndemnăm cu năduf unul pe altul la câte-o treabă. Preferăm să citim, să scriem, să desenăm, să privim în zare, să ne plimbăm sau să nu facem nimic – firi contemplative, ce mai încolo și încoace, nație de poeți! Apropo, „să nu facem nimic” înseamnă, ținând cont de dubla negație, că facem ceva? Logic ar fi mai potrivită exprimarea „să facem nimic” sau „să nu facem ceva”, dar limba noastră nu-i obișnuită cu un așa fel de a vorbi. Și încă un adaos, dacă tot facem mici excursii lingvistice: în românește, îi spunem *muncă* activității umane orientate spre atinge-

rea unui scop folositor vieții, dar și *treabă*, *trudă*, *lucrare*, *ocupație*, *îndeletnicire*, *meserie*, *meșteșug*; *muncă* și *trudă* sunt cuvinte de origine slavă, au amândouă conotații de efort cu suferință și chin; *treabă* este tot slav, cu conotații echivoce, în funcție de intenție; *ocupație* și *meserie* sunt latinești, mai seci, mai circumscrise; *meșterul* și *meșteșugul* lui sunt ungurești; la *îndeletnicire* DEX-ul înscrie etimologie necunoscută; dar frumos e latinescul *lucrare*, ce se lasă folosit și la lucrarea pământului și la lucrarea filosofiei, cuprinzând în înțelesul lui efortul de a face, dar și rezultatul, opera. Să nu ne îndepărtăm însă de curtea de vizavi în care ne aruncasem ochii. Toate ca toate, dar cu strigatul nu mă împac – de ce strigă unii la alții, de la un capăt la altul al curții, de-ți sare inima de la locul ei, gândești că-i foc, nu alta?!

- La masă! mă trezesc anunțând cu glas mare. Să aduceți și scaunele de lemn din magazine! sporesc volumul ca să mă asigur că m-am făcut auzită și apoi mă pufnește râsul, *iaca de-aia strigă!... că doar n-o să iei toată curtea la picior pentru orice vorbă ai de spus*. Masa din curte are pe o latură o bancă, dar parcă nu mi se pare destul de încăpătoare, vreau să stăm confortabil și... regulamentar distanțați.

Frunzele foșnesc ușor, pale de vânt împrăștie pe masă ultimele petale de prin vișin, un ceardaș vesel și săltăreț se zvonește dintr-un radiou cam hârât și doi copii mai măricei de vizavi încearcă pași de dans până se stropșește la ei mama lor și atunci o rup la fugă hlizindu-se.

Abia ce ne așezăm la masă, că iată și musafirii! Atrăși de mirosurile apetisante își fac apariția prietenii noștri de prin vecini: un motănel tigrat, cam slăbuț, nu chiar fercheș, dar insistent și iubitor, Mr. Persistent, și o cățea,

mai mereu gestantă, fără nume. Motanul e flămând și cerșește încontinuu alintându-se de picioarele noastre și mieunând *rubato* – variat, expresiv, cu un tempo liber ajustat. Cățeaua vine pentru companie, nu cere nicio-dată, dar dacă pică ceva, nu refuză, iar dacă nu pică... se sevește singură cu o gustare pentru acasă; păcat să rămână mâncare nemâncată, nu? Are un cap triunghiular împărțit în două de o linie ce coboară dintre ochi de-a lungul botului: la dreapta alb, la stânga maroniu; urechile scurte și ridicate, maronii; ochii vioi și o mutriță de vulpe șmecheră și simpatică. Corpul însă are un cu totul alt fason: durduliu, îndesat, blana linsă, albicioasă, fără pete, pielea alb-rozalie de pe burtă bine întinsă, picioarele scurte – parcă e un purceluș. Cei doi vizitatori se tolerează reciproc; în timp ce motanul încă prestează numărul de cuceritor, cățeaua se trânteste pe-o parte, într-un loc liniștit, ales să nu fie în calea noastră, și dormitează în soarele blând al începutului de după-amiază. Dar armonia nu durează mult. Un alt motan își face apariția: vânjos, suplu, vine alert de parcă l-a chemat cineva; e junior, cu puțină experiență. Găsește terenul ocupat. Motanii se așează pe poziții de luptă, unul în fața celuilalt și se înfruntă din priviri, cu scurte mârâieli înfundate – războiul psihologic, *dacă nu te cari, să vezi ce-ți fac!* Bătrâna noastră pisică, Blonda, ce-și făcea somnul de frumusețe în casă, se ițește în deschizătura ușii de la intrare, se oprește pe prag și urmărește scena cu interes. Blonda e o pisică mare, albă și grăsuță; cu un pic de cataractă și cam fudulă de urechi, se ține încă bine pentru venerabila ei vârstă; e sclifosită și cu fițe; n-o interesează amorul, doar mâncarea, teritoriul și atenția exclusivă a stăpânilor,

mă rog, prietenilor, în termeni pisicești: Nici una, nici două, țâșnește ca o furie prin ușa întredeschisă, se repede la intruși și îi alungă peste gard; apoi, vigilentă ca un polițist, dă ocol casei să se asigure că dușmanii nu s-au ascuns pe undeva. După ce marea arătare albă s-a repliat în spatele liniilor fortificate, rămânând pe prag în poziție de supraveghere și cu ochii ațintiți afară, Mr. Persistent revine, insolent sau doar ignorant, făcându-și de lucru printre picioarele noastre; nu-i pasă că e fixat cu mânie, se bucură de gustările și alintări. Scârbită de scenă, Blonda se retrage în casă, călcând îndesat, ca bătrânii, pe scara de lemn ce duce către locașul pentru somn – *să mai zici că poți avea încredere în oameni... chiar și cei pe care îi știi de-o viață nu-ți sunt prieteni fideli... niște ingrați.*

Terminăm masa. O siestă e cum nu se poate mai binevenită! Soarele a coborât ușor din crugul cerului și razele-i sunt acum filtrate de frunzișul salciei. Lumina se joacă alunecând printre rămurelele fine mișcate grațios de adierea vântului. Un bondar gras și pufos zbârnâie pasional pe la cele câteva narcise mai de la umbră care nu s-au ofilit. O dulce toropeală ne cuprinde. Tresar deodată, din marginea unui vis. Un zgomot ciudat se apropie cu repeziciune, un bâzât ca de ventilator, tot mai intens. Ce să fie?? Un nor de găze zumzăitoare zburând la joasă înălțime. Nu trece mult și în grădina de lângă noi se ivește la gard vecinul. Grădina lui, mult mai mare ca a noastră, e împărțită în două: o mică livadă, pe lângă casă, iar restul, adică cea mai mare parte, e fânează, cu câțiva meri bătrâni răzlețiți prin ea. Fâneța asta este tabloul ce-l avem sub ochi mereu; priveliștea e minunată ori-când, în orice anotimp, dar e cu deosebire desfătătoare

în diminețile senine de vară când bem cafeaua în tihnă și ascultăm păsările cântând.

Ne salutăm cu bucurie fluturând mâinile de zor.

- Servustoc⁶! Ce mai faceți? Nu v-am mai văzut de atâta timp... Vorbește domol, cu ton înalt, de tenor, accentuând cuvintele pe prima silabă într-un ritm aparte. După ce ne punem la curent cu noutățile, aflăm și misterul norului.

- Alea?... méhek... cum zice pe românește?... alea care înțepă.

- Albine.

- Igen⁷, álbine.

Într-un idiom delicios, cu ajutor tălmăcitor pentru cuvintele cu mai rară întrebuintare, ne spune povestea: o regină nouă își face un roi și pleacă spre pădure în căutarea unei scorburii în care să-și facă sălaș, dar înainte de ultima etapă, se oprește pentru un timp, nu prea lung, așteptând să se adune toți supușii care doresc s-o urmeze. Roiul ăsta, venit nu se știe de unde, făcuse popas într-un măr din grădina lui și el voia să-l ademească într-un stup. Mai făcuse operațiunea asta, în urmă cu niște ani, era priceput, doar că acum nu avea stupi. Fușese pe la cineva care are, fostul șef de post al comunei, stabilit în sat de vreo doi ani.

- Când a intrat în pensie a cumpărat casă în sat, a stat mai la centru până atunci... zice lumea că e oltean, eu nu știu, așa o fi... nevasta său, dacă zici bună-ziua, se face că

⁶ Szervusztok (ung.) – bună la toată lumea! („servus” / „bună” este un salut familiar foarte folosit în Ardeal, dar și în Europa Centrală; se pare că originea lui este latinească).

⁷ Igen (ung.) - da

nu înțelege românește – comenta amuzat. Omu' asta are stupi și ar fi la el și interes, acuma însă zicea că e obosit, să viu mai târziu, dar mehek nu așteaptă pe noi.

Spera să găsească cele trebuitoare la vecinul de pe latura cealaltă a grădinii noastre. Vecinul ăsta e agricultor în adevăratul sens al cuvântului: are mașini agricole mici și mari – bunăoară, combina, abia încape pe uliță, pomii de pe margine foșnesc ca scuturați de vânt – toată ziua e pe câmp, la el sau la alții care au nevoie, iar dacă nu e pe câmp, meșterește la mașini. Ca la un sfert de oră, omu' cu albinele se întoarce. În spatele lui calcă apăsat omu' cu mașinăriile; e un bărbat în puterea vârstei, cu o voce gravă, de bas, rotunjită și cu unele accente de voce de piept, cum spun muzicienii, care-i dau un timbru foarte agreabil; vorbește întotdeauna măsurat, iar în chestiunile mai delicate, nu uită să adauge, ațintindu-te scurt cu o privire albastră înmuiată în umor, „*eu mă pricep la agricultură*” – adică asta ar veni, dacă ne luăm după intonație, „*nu că n-aș avea ceva de zis, dar nu e cazul să umblăm pe arătură, doar așa, să ne aflăm în treabă*”. Se duc la mărul în care roiul încă așteaptă. Conversația se aude cu ușurință, e pentru toată lumea. Omu' cu albinele explică; omu' cu mașinăriile ascultă răbdător, e de acord că albinele ar fi foarte folositoare pentru toți, fiindcă ar poleniza pomii din toate grădinile și pomii ar face roade mai bogate, dar el *nu e interesat*; se răsucesce dând din mână, a nepăsare sau ca și cum ar alunga o găză care-l sâcăie, *sunt alergic, am încercat mai demult să mă ocup și m-au înțepat... vreo cincizeci*. Pleacă amândoi. Peste încă ceva timp vine iar omu' cu albinele, de data asta cu un coș de rufe la subsuoară, un coș mare, acoperit cu un ștergar. Obținuse stupii